

„EDINOST“

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbo brez priložene naročnine se upravištvo ne osira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se račune po 2 kor. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvala, smrtne izjave itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazze Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano, ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo, Piazza Caserma št. 2. Odpriete reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je moč.

Vabilo na naročbo.

Ob začetku četrtega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in napočila je doba, ko narod slovenski krvavo potrebuje neodvisnih glasil, zahtevajočih prava naša, ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnosajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto „ gl. 6.—
za polu leta „ 3.—
za četrt leta „ 1.50

Uredništvo in upravištvo.

Odurna, a verna slika.

Uverjeni smo, da so čitatelji naši čitali z zanimanjem g. Spinčiča govor, izusten v deželni zboru istrskem dne 14. septembra 1892 povodom proračunske debate. Gosp. poslanec Spinčič razkril je svetlu kaj plastično bedno stanje bednega Slovana istrskega. Pokasal nam je odurno, a povsem verno sliko odnosajev po deželi istrski; odnosajev, koje je smatrali kot posledice nebrojnih storjenih grehov na jedni strani, a iz teh izviračo drastičnost na drugi strani. Kar pa podeljuje Spinčičevi sliki preveliko važnost, je to, da je verna, da je pristna. Maresklo, ki sodi Istro po odnosajih, navadnih v družini deželah, zmalaj bode morda z ramama misleč si: „nekoliko je resnice, drugo pa je postaviti na račun taktike strankarske in politične.“

Ne gospóda: Slovan istrski ne more pretiravati, ako bi tudi hotel; velike zgovornosti in izbornega peresa bi trebalo, da se

vsaj približa resnici. Mi, ki smo se sami nekoliko ogledali doli po Istri, mi ki dobivamo neprestano poročila — ustmena in pismena — iz verodostojnih virov: mi vemo, da Spinčič v svojem govoru, objavljenem v poslednjih številkah našega lista, nikakor ni pretiraval; in rekli bi, da še ni povedal vse resnice. Da je hotel Spinčič podati popolno sliko kulturnih, narodnih, gospodarskih in socialnih odnosajev doli po tužni Istri, da je hotel verodostojnost svojih trditvev podpreti s tisoč naravnost neverjetnih podrobnosti, dogajajočih se dan na dan in pri belem dnevu — napisati bi bil moral debelo knjigo, a ne samo izustiti razumno kratek govor v deželni zboru istrskem.

Ali že to, kar je povedal, mora razsvetliti vsacega pravico in oboje koljuba. G. Spinčič našel je drastično način, kakor postopajo avtonomne oblasti s večino prebivalstva. Tu ni več govora o strankarski silovitosti, a zlobnih šikanah; ampak to kaže naravnost na tiranstvo in robstvo.

Občinska avtonomija je iluzorična za našega Istrana: vsaj mu ne pripuščajjo, da bi si sam in svobodno volil svoje župane in svoje močje. Na upravo občin imajo ves upliv ljudje, ki niti ne bivajo v občinah, in ki nimajo v njej nikakega posla in koje ne veže nikak interes na občino.

Ako pa je toli „drsen“, da zahteva, da „volitev“ bodi res „volitev“, to je, svobodno izraz narodove volje: gorje mu!

Vsak nered, vsaka volilska rabuka zapisana je na rovaš uboze Slovana istrskega. Napadalec, sločinec je, dasi revež sam ne ve, kako bi se ubranil zlobnih nakan svojih tlačiteljev; izsivalac je, dasi je gola resnica, da v mnogih slučajih ne uživa niti osobne svobode.

Avtonomne oblasti nočejo pripoznati njegovega jezika, zasmehujejo njega narodnost. Njega sinove smatrajo kot inozemce, kot ptujce, ako obiskujejo kako hrvatsko srednjo šolo, zgolj za to, da jim odrekajo štipendije. A laški sinovi dobi-

vajo štipendije, tudi če se šolajo ne vemo kje, in bodi-si v proslavljeni Italiji samk. Tako postopanje je kričeče, gorostasno; to postopanje kaže ne le to, kako gospóda srde nas Slované, ampak kaže tudi njihovo pristno mišljenje, kolikor se dostaje državljanske zvestobe. Zagreb je zanje inozemstvo, Rim pa ne.

Kolikor se potroši denarja v kulturne in gospodarske namene, vse gre na dobro manjšine v deželi; večina mora se čutiti srečno, ako jo doleti kedaj kaka mrvica. Celo v strogo gospodarskih zadevah ne morejo potajiti gospóda svojih veliko-laških aspiracij: povsodi vidimo iste nakane, iste tendencije, ne glede na to, da pri tem hirata uboga dežela in večina njenega prebivalstva.

Gosp. Spinčič je navel celo kopico konkretnih slučajev, ki ilustrujejo lahonsko gospodarstvo na jedni strani, a bedno stanje uboze slovenskega prebivalstva na drugi strani.

Jedni se maste, drugi pa trpe — to je prava karakteristika tužnega položaja v Istri. To je povedal Spinčič, tako nam kaže odurna, a verna slika, koje nam je narisal.

In pri vsem svojem duševnem in telesnem trpljenju ne najde istrski Slovan nikjer tolažbe, nikjer pomoči. Le njega vrli dušni pastir — nižja duhovščina — čuti s njim in trpi s njim. Ne najde zaslonbe in tolažbe niti tam, kjer bi je revež naprej pričakoval: ne najde jo pri svojem višjem dušnem pastirju. Tudi ta mu je neprijazen, kakor so mu neprijazni povsodi, kjer imajo moč v rokah.

Tudi o c. kr. oblastih izrekel je posl. Spinčič ostro obsodbo. Nočemo pisati danes rekriminacij, konstatujemo le resnico, da po sedanjem sistemu, vladajočem na Primorskem, ni nade do preobrata na bolje. Geslo, veljavno nestrpnosti italijanski stranki, pove nam več, nego bi mogli povedati mi v celem članku; geslo to pravi: izkoristujmo zaslepljenost vlad!

To je menda jasno dovelj, tudi za vlado samo. Kajti iz tega gesla more posneti, komu pravo za pravo služi se svojim sedanjim sistemom. Mi je ne moremo razumeti te modrosti vladine, ki se druži se svojimi nasprotniki, koji so pa pri tem toli hinavci, da se potuhujejo ter tako izkoristujejo nje zaslepljenost.

To ne gre, tako ne sme ostati; že zato ne, ker take razmere ne odgovarjajo duhu sedanjega časa, duhu moderne, ustavne države in slednjemu duhu temeljnih državnih zakonov. Ako imamo ustavo, bodi veljavna za vse; ako naši temeljni zakoni določajo enakopravnost, uvede naj se poslednja za vse narode.

Moderna, pravična država ne pozna robstva, ni telesnega ni duševnega. Zato pa je vladinih organov dolžnost, skrbeti za to, da izgine robstvo povsodi. Slika, koje je našel g. Spinčič, je tako odurna, da ne more biti v čast ustavni državi. In ta slika je verna slika: v govoru Spinčičevem zrcalijo se nam v živih barvah nenaravne in nezdrave razmere doli po Istri. Spinčič je zatrdil v zaključku svojega govora, da narod je že tako zbehan, da zaupa le šo Bogu, svojemu cesarju in samemu sebi. Res je tako, a dobro ni, da je tako. Kajti obli blagor se da pospeševati le v zaupljivem sodelovanju ljudstva in oblasti: kjer ni zupanja, je vsepšno delovanje nemogoče. In tako je doli po Istri; zato pa gre vse rakovo pot.

Valic tolikim žalostnim skušnjam obradamo se danes zopet do slavne vlade se svarišom, prihajajočim iz patrijotiskega, državi naši udanega in njej sami dobre hotedege sroa: tako ne smete dalje, ako nočete, da imate v kratkem pred seboj — same skrajnosti. Sedanje položanje je že nezno, tako, da vse želi odduška na jedno ali drugo stran. Vlada ima sedaj še moč v rokah, da tok navede v pravo smer; pozneje utegne biti prepozno. Iznebite se vender

PODLISTEK.

Dva leposlovna poskusa.

Spisal Slavoljub Dobrávec.

I.

Nikdo ne more reči in zelo bi se nam zameril, kdor bi trdil, da Zagorje ni lep trg. Čitalnice ima, gasilno društvo, „Pivski Sokol“ se snuje, ima tudi — da ne bi zaostal za drugimi trgi po slovenskom — svoje nemškutarje. Torej ves „sport“, kakoršnega si želi v novi dobi slovensko srce.

Drugače je bilo pred dvajsetimi leti.

Nijednega imenovanih društev ni bilo, da, celo nemškutarska klika se je še tedaj nazivala z „redliche krainer“. Sivi Nanos je gledal tedaj v zimski dobi, kako se dolgočasijo zaspani sinovi majke Slave. Ko je „takozvani“ inteligenci burja zanesla in zabrisala pot za racami in kljunači, zajci in srnjaki, tedaj je bil dolgo čas prav po ceni. Vsakdo ga je valil od sebe, kakor je vedel in znal. Navadno so se odličnejši možje zbirali pri Malci, zgovornem in uplivnem trškem županu, ter obdelavali „tarok“ da jih je vse bolelo. Omeniti pa

treba tudi, da se je tedaj v Slovencih šele budila narodna in politična zavest, zato ni bilo še v vsaki vasi one uzorne nesloge, kakor danes, ko bi vsak, ki bere in plača kak časnik, tudi že rad „prvačil“ vsem bližnjim in daljnim sosedom.

Tega najnovejšega „sporta“ torej ni bilo in ostalo je tako tudi potem, ko se je naselil v trgu znani leposlovec, genijalni Vicko. Nastanil se je pri Malci in kratkočasil družbo o zimskih večerih z različnimi dovtipi. (Pravijo, da pisatelj mora biti vsak dovtipen). Včasih so pa krožile v družbi razne dogodbe z lova, iz trgovine in trškega življenja.

Bili so tedaj še zlati časi, ko smo z nedolžno radostjo prebirali „Mladiko“, „Klasje z domačih in tujih logov“, „Zoro“ in druge, na slovenskih tleh do tedaj še nove prikazni. Vsakdo se je veselil procveta mlade naše književnosti, in nikomur ni bilo niti zdaleč na umu, (izvzemši morda one, ki so se bali za naše literaturo — deviško čistost) da bi vzeli kritični nož in začel po svoje mrevariti in na svojo kopito natezati. . . Dosta!

Blagovoljni čitatelj, oprost, zašel sem.

Prav je, da je kritika stroga, a zato pa še ne sme biti — herostratska.

Živela sta tedaj v Zagorji moža, katerih ni zanimali isti „tarok“. Za družbo nista marala in med seboj se nista mogla. Krivič in Dolnič sta ostala pri obrti in v hišah svojih očetov, za ostali svet sta se pa menila le toliko, kar je bilo najmanj mogoče. Oba sta si ohranila skozi vse zapeljive valove življenja zlato samsko prostost. Krivič je za svojih mladih nog dosti bolj ljubil pisani svet v vseh njegovih oblikah kot zaduhle šolske sobe in prašne puaste učne knjige. Oče ga je poslal učiti se trgovine daleč tja v svobodoljubno Švico.

Mladenč je ostal v zavodu toliko časa, da se je do dobra seznanil s svojimi francoskimi in laškimi tovariši ter da se je priučil v besedi in pismu njihovega jeziku, potem se mu je pa zdel odprt širni svet.

Prosil je očeta, da bi ga vzel iz šole in pustil nekoliko na potovanje; oče pa, iz slovenske korenine možak, je videl v tem nespametno in nekoliko tudi brezvspešno razsipnost. Mladi Josip si je pozneje pomagal do tega sam. Naprosil je

tovariša, da mu je pošiljal redne mesečne prispevke z doma v kraj, kjer je slučajno bival. Nekoliko časa je to šlo, ko je pa oče izvedel, da sina ni več v zavodu ter da se vlačijo po svetu, usahnili je vir teh prispevkov, in mladenč je bil prisiljen sam služiti si svoj kruh.

Ustanovil se je v neki trgovini na Laškem in ostal tam veliko let.

Tudi Dolnič jo je bil mladolet potegnul po svetu. Njegov oče, tedaj veljavni in najimovitejši tržan zagorski, je sina vzgajal v domačem deželnem zavodu. Rad bi ga bil videl v zlatem plašči pred oltarjem Gospodovem. Zastran tega sta bila očetom različnih misli. Nakopalo mu je mnogo grenkih ur. Ko je videl, učeč se v cesarski prvostolnici, da z izplačano očetovo doto ne bode izhajal, lotil se ga je obup. Sam ni vedel, kam bi se obrnil. Povedati moramo, da slabemu in cenemu življenju ni bil kar nič vajen. Zato mu je bilo še težje. Po glavi so mu rojile same neprijetne in celo lastnemu življenju nevarne misli, ko je stopal po mestu preko dunavskega kanala na Dunaju. Kar zagloda, da se na sredi mesta zbirajo ljudje in gledajo za vodo. Nekdo je ravnokar skočil v

enkrat fiksne ideje kakor da svet mora misliti, da je Istra italijanska zemlja.

Italijanska stranka ima pač tehtne uroke za to, da hoče vzdržati to fikcijo, ali za dar božji: kakov interes ima vlada in država na tem? Stranka je stranka — ali država se mora postaviti na višje stališče, da lahko treznim okom premotri vse pozorišče. Vapnite se torej, vi slavni vladni možje, vendar enkrat na to višje stališče, da se prepričate, kdo pošteno misli o državi, in kdo se vam hlini, da izkoristuje vašo zaslepljenost; posebno pa, da se prepričate, kdo sestavlja večino v deželi istrski!

Na sliki Spindičevi vidimo, kako se postopa s to večino, kako se jo tlačijo. To je nenaravno, in torej tudi nezdravo: niti manjšin ni smeti tlačiti, kamo-li večine — najmanj pa v konstitucijski državi.

Glejte in delajte, da dobimo skoro novo, prijaznejšo sliko o razmerah v Istri.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Avstrijska delegacija se je zbrala v Budimpešti dne 1. t. m. Predsednikom je bil izvoljen baron Chlumetzky, kar priča, da je res, kar smo pisali nedavno, da je namreč levica gospodar situacije. Proti Chlumetskemu sta glasovala samo dva navzoča mladočeska delegata. Mej izvoljenimi verifikatorji je tudi slovenski delegat Kušar. Izvolila sta se budgetni in peticijski odsek. V budgetni odsek je izvoljen tudi slovenski delegat dr. Gregorčič. Učraj je bil vsprejem delegacij. Na odgovor predsednikov delegacij odgovoril je cesar bistveno nastopno: da se vnanji položaj ni spremenil; da se naše razmere do vseh držav prijateljske; da zveza z dosedanjimi zavezniki ugodno upliva na ohranitev miru; omenjajoč sklenjenih trgovinskih pogodb s Nemčijo, Italijo, Švico, Belgijo povedal je cesar, da so srečno dognana tudi pogajanja s Srbijo. Tirjatve za vojne namene so se nekoliko zvišale, a so neobhodno potrebne. Dohodki Bosne in Hercegovine zadoščali bodo tudi letos za pokritje upravnih stroškov v teh deželah. Konstatovati je splošno napredovanje v vseh strokah gospodarskega življenja.

DOPISI.

Iz Novega mesta 27. septembra. [Izv. dopis.] (Konec.) Ako se pošta nastani v R. hiši, prihajale bodo stranke po dveh stopnjicah navzgor v visoki parter (ne

selenkasto reko, hoteč menda končati mlado življenje. Tedaj šine našemu Franu v glavo pametna misel: daj, reši ga! Prej ko sam kaj takega storiš, le pomisli. Rešitev jednega človeškega bitja prisilno, nenaravno smrti je junaški čin. Kmalu so se ljudje čudili za drugim predramim skokom v nemirno vodo. Nekateri so mislili, da sta bila zmenjena. Za nekaj sekund pa zagledajo, kako vleče spretni plavac prvega samomorilca h kraju. Vse je hitelo pomagat, da so ga potegnili na suho.

Pač medlo je tedaj pogledal svojega rešitelja in oba sta se tresla samoga mrza. „Pokaj si me rešil? Kaj to tebi mar!“ aikal je z ohropelim glasom samomorilec, ki je, življenja sit, naigravši lastnemu očetu veliko voto, iskal rešitve v hladni Donavi. Bil je sin imenitnega dunajskega trgovca, rodod Italijana. Ta usodepolni korak ga je iztrezil in Franu Dolniču naklonil novega prijatelja v osebi omenjenega trgovca. Ko je prebolel mladenič, katerega je rešil, sprijaznila sta se in njegov oče ju je poslal v svojo domovino. V Veroni sta bivala delj časa. Nekega dne pa dobi mladenič od svojega očeta

v jamo, kakor se hoče jako uljuden dopisnik pošaliti). — Tudi o nastanjenji žandarmerije ali sploh kakem drugemu nastanjenju nismo govorili v našem ugovoru, to je tedaj le slebna, gola izmišljotina. Kar se tiče uradov mi v prošnji ali ugovoru nismo kar nič v njih imenu govorili, toraj zakaj bujškate, gosp. dopisnik? Ali mar mislite, da mi ne vemo, kam pes tace moliti? Kdo Vas je pa pooblastil o naši zadevi govoriti? Vsaj poštne zadeve so le nam mari, ne pa Vam, ki ste tu od danes do jutri. Kdo Vas je pa vprašal za svet? Mi meščanje gotovo ne!

Kar se pa tiče uradov, izrekla sta se dva gosp. načelnika, da nista protiva R. hiši. Menila sta pa ob enem, da je poštne zadeve stvar meščanstva. Gosp. dopisnik, ravnsjte se po teh dveh gospodih in prepustite naše zadeve nam meščanom in trgovcem, kateri smo se v ogromni večini izrekli za R. hišo. Nih, da bi gosp. notar za oskrbovalnico glasoval. To ni storil, ker je varuh gosp. F. otrok. Ljubši mu je pa pošta v obliži nego pri pokopališču. — Zakaj se pa ni mestne odbornike o R. hiši obvestilo? Da se je to storilo, ne bi bilo nastalo vprašanje radi oskrbovalnice in g. advokata mestni odbornik bi se gotovo premislil za to glasovati, ker je drugi dan sam rekel, da je le zato glasoval, drugače bi se pošta ne poddržala.

In ravno tako drugi advokat ne bode zoper g. R. hišo, kajti je tudi temu pošta kolikor bližje toliko ljubša. Mimo R. hiše bi morali sledeči uradi in zavodi po pošto v oskrbovalnico hoditi: gimnazija, davkarija, fin. straža in nje komisarijat, žandarmerija, gozdni komisarijat, itd. kakor tudi cela občina Šmiheljsko-Stopiška. Tudi okrožno sodišče ter okrajno glavarstvo bi imela bližje na pošto v R. hišo. Občino zastopa vsikdar župan ali njega namestnik; tako zgodilo se je tudi na ugovoru pri Šmiheljsko-Stopiški občini, iz katere razsežne občine bi morali delati dolgo pot do pokopališča, a mimo R. hiše. Gotovo je tedaj ta občina s tem svoj interes varovala. — Kateri veleposelniki so podpisali ugovor, pove naj radovednejšem g. župan, kedar se mu izroči ugovor v poročanje. Sploh bi pa to gosp. dopisnik lahko sam storil, ko je imel ugovora prepis — dalje časa v rokah, katerega mu je gosp. naddavkar dal, o čemur bomo pa na drugem mestu govorili in se poprašali: kaj je dovoljeno in kaj — ne!

Gosp. dopisnik: ne nekaj — kakor pravite — tem več razum treh podpisanih so vsi trgovci in ravno ti imajo največ posla na pošti. In tudi od ostalih treh izjavila sta se dva odločno — iz trgovinskih ozirov — za R. hišo, toda ugovora nista mogla podpisati

norodilo, da mu je iti opraviti v Švico neke trgovske posle. Dolnič ga je hotel počakati v mestu, da se vrne.

Za ta čas si najme stanovanje v neki zasebni hiši.

Ker se je prijatelj le dolgo časa mudil v Švici, pobral jo je za njim.

Kmalu potem umre njegov tovariš in njegov oče ga je hotel posiniti. Franu Dolnič se je pa vedno tožilo po domu, za to je raje vzel precejšen del Italijanovega imetja in se vrnil po smrti svojega očeta domov. —

Vsega tega niso v Zagorju vedeli prav nič. Zato sta bila tržanom Krivič in Dolnič pravi zagonetki.

Torej ono zimo je Vicko združil tržke gospode in jih pregovoril, da so se včasih, namestu da bi nabijali obligatni „tarok“, pogovarjali o razvoju slovenske in družih slovanskih literatur. Seveda je bila kodaj na vrsti tudi politika, slovanska politika, o kateri so se zagorskim gospodom dokaj zjasnili pojmi, ko so začeli prebirati nekaj skupno naročenih slovenskih in hrvaških listov.

(Dalje prih.)

kot mestna odbornika glasujoča za oskrbovalnico. Tudi iz podpisancev — lastnikov male kože do okna, se Vam ni sile norčevati, kajti tudi ti imajo več posla na pošti v ednem tednu kakor pa Vi, gosp. dopisnik, vse leto; in hišnaga davka vsak teh treh toliko v 1/4 letu plača kakor ste ga Vi vse svoje življenje. Ne norčujte se! Vsi ne moremo živeti od šaljev drugih.

Kdor je hotel, predljal je ugovor in napravil tudi lahke svoje opasko, predno je podpisal. Tako je storil tudi gospod, ki ima radi njegovih podjetij največ posla s pošto. Nekaterim zdel se je ugovor res predlog, a vsakemu se je razložilo, zakaj da gre. Tudi posestnik, ki bi imel pošto „pred nosom“ čital je nekaj časa ugovor, za kar imamo pričo —; ker se mu je pa predolg zdel, ga je kar podpisal, dasi se mu je dejalo, da ni na tem lezeče, ali je par podpisov več ali manj. Vsaj je že podpisana ogromna večina. Postopalo se je tedaj popolnoma odkrito in pravično. G. dopisnik, ako ste res mož za resnico in pravico, povejte nam vendar, kateri so bili prevrjeni ali prekanjeni zaradi podpisa! Vsaj enega nam povejte, ako veste! Hvaležni Vam bomo. Dokler pa tega ne storite, smemo reči, da ste vedoma pisali neresnico. —

Končajte prosimo, da se oskrbovalnica porabi za kar si koli bodi, le za c. kr. pošto — za ta velevažen občilen urad — naj se, za Boga prosimo, ne porabi.

S Pivke 2. oktobra. Dandanes je častnikarstvo nehvaležen posel, nekateri ga celo prav nič ne zamenjujejo z opravljanjem. Seveda nikdo nima rad, da bi se njegove slabosti širile po svetu, isto tako niso prebivalci jednega kraja zadovoljni, če kdo njihove nesločnosti (in kje jih ni danes) raztresa po svetu. Ako bi človek hotel poročati o čem dobrem, skoro ne more, ker se dobrega tako zelo malo godi po svetu. Torej, kakor vidite p. urednik, vsem se slabo godi.

Vender Vam moram danes nekaj poročati, nekaj dokazati, namreč to, da je praksa še zmerom različna od teorije, ali domovinska ljubezen, kakor so jo pripočeli oni dan v Ljubljani, vender še precej različna od one, ki je že ukoreninjena v našem narodu.

Slovenec ljubi svojo domovino nedeljeno: vero in narodnost; vera in narodnost sta v nas tako spojeni, da kjer hira jedna, nima življenja druga. Morda kedo poreče, to so le premlete, stokrat objavljene fraze. Ne, ne. Mari da jaz ljubim jezik, mili jezik svojih pradedov, „polog tega pa zabim, da so isti pradedi prelivali kri za sv. vero? Tega ne bi mogel. Ko pa vidim, da predzrni tujec sramoti mojega rojaka zato, ker živi po sv. katoliški veri, ker dela to, kar mu velewa sroce, mari mislite, da je to mogoče pretrpeti? Kdor se je pogreznil v mejnarodno laviranje glede svoje vere, ne šteje se zanesljivim narodnjakom; kdor je pa mejnaroden glede svojega rodu, oni svoj lastni rod prezira, sramuje se lastne matere. Tak človek je obesil svoje nazore za vrata. Vsak pameten sošed se ga boji. Komur ništa več sveti ta dve naši svetinji, ni mu sveto nič več.

Pri mejnarodnem štetju Slovence še ne štejejo, ker ga nočejo poznati kot Slovence. Toraj tukaj ni nič. Naš narod brez vere pa tudi ni mogoč kakor noben narod brez verske opore nima obstanka.

Zato mislim, da se nikomur ne zamerim, če rečem: ostanimo na starem. Kakor so delali naši predniki, tako delajmo mi! Oni so se borili za svojo vero; mi stojmo zvesti veri v bran, če je treba; ohranimo pa si pravice svojih dedov in priborimo si novih, kakor nam jih dovoljuje ustava. V tem podpirajmo drug drugega in prihodnji kat. shod bo imel drugačno lice kakor letošnji.

Iz Pomjanske nadžupanije [Izv. dop.] Stari mož, ki sedaj vodi našo veliko županijo, prilezel je, kakor je že omenjala „Edinost“, v torek v Pomjan. Mejpota pa je opravljal agitacijsko delo pri ljudeh na polju. Kajti v hišo si menda vender prav ne upa. Nekega premožnega kmeta je prav oštel, češ, čemu da se poteguje za svojo narodnost, kaj da mu to koristi, kaj mu da narod itd.

Vprašamo: kaj briga g. komisarja vse to? Jeli zato imenovan upraviteljem občine?

Predzadnji ponedeljek prišel je zopet v Pomjan, seveda iz Kopra. Predstavi se neka gospa se slovensko pobotnico v roki, proseč, da se jej izplača denar iz blagajne Pobotnica je bila tudi podpisana od občinskih mož, kakor je on sam zahteval. Ali ko je opazil, da je pobotnica slovenska, brcnil jo je jezno raz mizo rekši: „Mi no capisco questo“.

Vprašamo zopet: je-li to dostojno? Se li to spodobi? Če nas ne razume, če ne razume našega materinega jezika, čemu je prevzel to važno mesto?

O poludne istega dne vrnil se je zopet v svojo „ljubi“ Koper. Mejpota se je zopet lotil nekega našega človeka, da bi ga pridobil, sajedno se je pa kaj ne spoštljivo izrazil o nekem drugem možu, kojega misli slovenska stranca poslati v občinski zastop.

Zopet vprašamo: s kako pravico zasmejuje naš vsemožni naš ljudje? Mož, posestnik in oče 10 otrok ne zasluži imena „šmrkovca“.

Ko pa je opravljal naš vsemožni popoti v Koper ta svoj laški misijon, čakali so ga ljudje v Pomjanu pred občinske pisarno. Tako tudi v torek. Ljudje so go-dnjali: kam je zopet šel? Ubogi ljudje so se vračali, ne da bi kaj opravili.

Kaj pravijo slavne oblastnije temu. Takim postopanjem se ljudstvo razburja še bolj, uliva se olje v ogenj. Če so še mej ljudstvom stranke, naj bo v bojem imenu, ali upravitelj občine moral bi stati nad strankami. Tako zahteva postava.

Da se ogenj še bolj razvname dovolil je lahonski stranki v Šmerjih, da ob cerkvenem shodu (roženkransko nedeljo) napravi ples uprav na tistem prostoru, kjer ima biti kip Matere Božje, nešene v procesiji. Pobožno ljudstvo je sklenilo, odpisati deputacijo v Pomjan, da protestuje, ali g. upravitelj ni bil pri volji ušlišati nje prošnje: ko je prišla v Pomjan, o d šel je v Koper. Kaj je zopet to?

Tudi v Tržankah je je naklepal eno lepo, a o tej vam sporočimo, ko izvemo natančno.

Kakor se vidi, so te razmere nenonsne: vse si želi odrešenja. Narodna stranka je razburjena, ker se čisto nič noče pripoznati našega jezika; duhovščina je užaljena, ker se jej kljubuje povesodi.

Kdaj bo konec tem homatijam? Sami ne vemo, kajti naš vsemožni pravi, da bodo volitve, kadar bo on hotel.

Trdi tudi, da se nič ne boji vseh tožb, češ, da ima prijatelje po cesarskih uradih in na najvišjem mestu. Ne verujemo sicer, da bi „prijateljstvo“ v koš spravilo pravice, vender vprašamo: ali vedo vse to gospoda v Tratu?

Ljudstvo ne zahteva družega, nego postavno in pravično postopanje pri volitvah, da sme svobodno voliti, kakor želi. Odločno pa obsoja grdo podkupovanje z denarjem in druga umazana sredstva.

Različne vesti.

Cesarjev god. Povodom cesarjevega godu bila je včeraj ob 10. uri p. p. v prestolni cerkvi slovesna sv. maša, kojoj je daroval generalni vikar, mons. Šust. Navzoči so bili načelniki vseh vojaških in civilnih uradov.

Tržaški „patriljoti“ progresove stranke. Dne 24. avg. vršil se je pogreb umrlega odvjetnika dr. Antona Vidacoviča. Ko

so po odpravljenih mrtvaških molitvah v cerkvi sv. Antona novega prenesli krsto iz cerkve ter se ustavili pred uhom, izustil je 31 letni trgovski pomočnik, Artur Zanetti, nek govor, v kojem je predstavljal tržaški mladini pokojnega Vidacoviča kot uzonega politika in moža ter je svoje trditve podpiral osobito poudarjajoč, kako je pokojnik leta 1878 dan, ko je umrl italijanski kralj Viktor Emanuel, v seji mestnega zbora predlagal, da se seja v znak žalosti preloži. Leta 1882 pa, ko je Trst z rastavo proslavljajal 500 letnico združenja Trsta z Avstrijo, je uprav isti Vidacovič v seji mestnega zbora predlagal, naj se ne dovoli za rastavo nikak znesek zato, ker je prirejena v ta namen. A navdušenega govora unete lahončka ni slušala samo nadobujna „mladina“, pač tudi nekoliko redarjev, kateri so stvar ovadili in preunetega občudovalca umrlega zagrizenega advokata vtaknili v zapor. Dne 29. m. m. bila je obravnava, pri kateri je bil, kakor smo že povedali, vrli Zanetti radi tega govora po §. 305 kaz. zak. obsojen na pet mesecev težke ječe, v kateri bode lahko dalje koval veleizdajske govore za prilike pogrebov svojih sobojevnikov. To je sad in smoter tistega „zmernega“ (!) mišljenja, ki se baje goji celo v mestnem zastopu; a svetnik Rascovich, vredni naslednik pokojnika — drznil se je v zadnji seji mestnega zbora trditi, da so tukajšnji Italijani dobri Avstrijci, dočim nosimo mi Slovenci udanost cesarju in Avstriji zgolj — na jeziku!

Politiški zapor. V noči 28. t. m. razpočila se je petarda v gostilni Berger pod gradom. Minoli petek je pa policija prišla na sled ter zaprla sledeče ptičke, ki so bili v zvezi s tem činom, namreč 20letnega A. Herlitza, medicina na vseučilišču v Pizi, 19letnega R. Mauro, slušatelja matematike na vseučilišču v Turinu, 19letnega G. Menesini, medicina na vseučilišču v Padovi, 23letnega Gvida Wallapa, posestnika in vojaka 72 tega bramb. polka. Vsi štirje so Tržačani. Policija jih je isprala ter vse štiri odvedla v kletko k Jezuitom. Preiskali so tudi njih stanovanja ter stanovanje Wallopove ljubice, neke Kramer, ter našli pri njej izgotovljeno petardo. Zaslili so jo potem pa pustili prosto. Evo zopet dokaza, kakšni patrijoti so nekateri tržaški Lahi in kakšen sad občajajo prinesli nauki pokojnega Vidacoviča, sedanjega Rascovicha & C. Omeniti je tudi vredno, da so to sploh „učeni“ mladeniči, ki so svojo vednost prej zajemali na tržaških srednjih šolah, pozneje pa v blaženi Italiji. Po menenju Rascovicha pa vendar le mi Slovenci nosimo patrijotizem na — jeziku!

Očka „Mattino“ se spravlja na okoličane, koje sumniči, da jne marajo več živeti v miru in sporazumnosti z mestom, temveč, da goje mržnjo proti zadnjemu ter mu dajejo nekako kamen za pogačo, kajti „liberalni“ tržaški municipij izdava na leto ogromne svote za slovenske šole v okolici, dočim oni še s tem niso zadovoljni ter hočejo sedaj siloma svoje otroke pošiljati v slovenske šole v mesto! Tako zlobno zavijati resnice more le takšen list kakor koršen je „Mattino“, ki se uprav v isti številki baha, da je v vsem svojem dosleden. Da, i mi priznavamo mu doslednost v slobnosti in nesramnosti, kajti „Mattino“, kot poluuračen list, bi moral vsaj toliko resnice povedati, da šole v Trstu ne zahtevajo okoličani, pač pa jih zahteva do 20.000 slovenskih meščanov!

Odpretje novega otroškega vrta „Družbe sv. Cirila in Metoda“ na Greti. (Konec). Povedal sem že zgoraj, kak sad rodi oblikovanje tega tujega vrta po naših domačih otrocih. — Ali v tem pogledu učiti se je domačim starišem uprav od ubozih Furlanov!

Furlani so tu pri nas tujci, in še po največ iz drugega kraljestva, ter so gledè gmotnega stanja pač na slabšem nego mi

okoličani. Oni pometajo mestne ulice in opravljajo sploh i druga dela z najmanjšo dnevno plačo, katerih se okoličanski delalci nikakor ne bi lotili. — Pri vsem tem pa, da so ti ti ljudje ubožni, da so tu tujci, iz tuje države, vendar ne pozabijo rodnega svojega jezika, ampak žele umreti govoreči in delujoči v istem jeziku, v katerem so se narodili! Tukaj na Greti imamo tudi precejšnje število Furlanov. Ti pa niso upisali svojih otrok v naš slovenski otroški vrt in jih tudi gotovo ne bodo, ako bi isti še sto let obatajal! — To je zopet različica mej okoličani na Greti in Furlani. Okoličanski, slovenski, Gretsariki, tu domači stariši imajo v tujem otroškem vrtu na Greti čez 100 svojih otrok, a v našem vrtu ni ga, in ga nikoli ne bode furlanskega otroka!

Upam, da se razmere na Greti z odpretjem našega otroškega vrta dostojno predrugačijo. Ob priliki božične in drugih slavnosti izprevideli bodo gotovo domači stariši, koliko lepega in koristnega se naučijo otroci v tem vrtu, kjer se jih podučuje v njih rodnem jeziku!

Priporočam še domačim materam naj pridno pošiljajo svoje otroke v ta vrt, ter jih tu drže skozi vse leto, ker tako se pokaže istih najboljši uspeh, in prepotreba tega otroškega vrta, katerega smo danes odprli.

Zatem nastopi še vrtnarica g.đna Podkrajšek ter pozdravi otroke z nastopnim govorom: Preljubi otroci! Danes ste se v prvi zbrali v tej sobi, v otroškem vrtu, katerega vam je preskrbela „Družba sv. Cirila in Metoda“ in za katerega obstoj se trudijo navzočni gospodje, v ta namen, da se vadite in učite dobre lepe nauke in da se vcepja v vaša mlada srčica ljubekna do naše domovine, naroda in presvitlega cesarja Franca Jožefa I. Hvala tudi navzočnim gospodjem, katere so se sem potrudili iz mesta, s krbeče za vsako otročičev. Učili boste se tudi mnogo drugih lepih del, pesni in iger. Zatorej ljubi otroci zahajajte pridno in redno v šolo, ker le tako zamore vsak izmed vas se vsega lepega naučiti. Kako veseli bodo oče in mati, ako jim boste lepe, vesele pesmi zapeli in povedali in tudi drugi ljudje bodo pridne otroke hvalili. Glejte torej otroci, kako veliko dobrega so vam storili gospodje, kateri so vam preskrbeli tako lep vrt! Vem, da bi se jim vi otroci radi zahvalili. Vem pa tudi, da to dajete še ne morete storiti; pa vsaj molili boste sanje vsaki dan, kadar se boste moliti naučili. Danes pa se hočem jaz, v vašem imenu, ljubi mi otroci, častitim gospodjem in gospodom zahvaliti in zatorej kličem: Bog jim povrni to delo, Bog jih živi!

Končavi g.đna vrtnarica svoj govor, pogostili so se otroci z malinovcem in sladčicami, kar je bila izredna želja glavnega vodstva „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani. — Matere so se poslovljale potem vidno zadovoljne, ter se zahvaljujoč za pogoščenje otrok. — Omenjati je še, da so prostori tega vrta res krasni, in najprimernejši, tako da enakih nima noben otroški vrt v Trstu in njega okrožju. — Z odpretjem tega vrta si je naložila podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda na Greti novo breme na rame, troški za vzdrževanje vrta so veliki. Ker spadata v delokrog te podružnice že dva otroška vrta (eden v Rojanu), priporočati jo je pač rodoljubom dotičnih okrajev okolice, posebno onim, kateri že dobili dotična pisma od strani te podružnice!

Občni zbor „Slovenskega pevskega društva“ se je preložil na drugo nedeljo dne 16. oktobra ob 3. uri popoldne. Zbor se vrši v prostorih „Delalskega podp. društva“.

Iz Trsta se nam piše: V zadnji seji mestnega zastopa so rudeča gospoda zopet silno napadali g. svetovalec Nabergoja, češ, da je le on tisti hujskač, ki moti „mir“. Ti napadi nas jeze neizrečeno, ker so krivični, kajti mej nami ni g. Nabergoj čisto nič agitiral in nič hujskal;

sestavili smo prošnje za slovenske šole in jih odposlali, ne da bi znal za to. Odposlali smo prošnjo, zato, ker tržaški Slovenci hočemo imeti svojo šolo, ne pa zato, ker nas morda g. Nabergoj ali kdo drugi hujska. Gospoda na magistratu — in slavna vlada menda tudi — so menda prespali sadnja leta, da niso zapazili preobrata mej slovenskim življenjem. Ta poslednji je se je zavedati svojih krivic in mu ne treba nikacih „hujskačev“. Zahtevali pa bomo tako dolgo, dokler ne dobimo, kar nam gre. Vsem in na vsa usta bodi povedano, da čisto nič ne pomagajo g.đe psovke na gospoda Nabergoja, kajti niti poslednji ne bi nas mogel odvrtiti od naših zahtev, tudi ko bi hotel. Sicer pa prosimo g. Nabergoja, da naj mirno trpi še zdaj, kakor je pretrpel marsikaj.

Telefon mej Trstom in Dunajem s postajo v Gradcu se je odprl občinstvu dne 1. t. m. Cena za 3 minute z Dunajem je 1 gld. 50 kr., z Gradcem pa 1 gld.

Kolera. Razni listi so raznesli vest da se je v bližnjemu Tolminu pokazala kolera. Dr. Lieberman, ki je šel na lice mesta, poslan po namestništvu, poroča, da je v vasi Modroja zapazil par slučajev driske. — Prava kolera se je pa pokazala v Peštu na Ogerskem, kjer je že več oseb na njej zbolelo in nekoliko umrlo.

Iz Padbe se nam piše: V nedeljo je nastal ogenj v hiši Matija Grgiča b. št. 88. — Zgorel je hlev in vsa krma, kolikor jo je imel ubogi kmet. Začelo je goriti ob 6 1/2 popoldne, ne ve se pa, kako je nastal ogenj. Vsa vas je bila preplašena po tej neoreči. K sreči, da ogenj ni posegel dalje. Iskrenim srcem se moramo zahvaliti na tem vsem gasilec, domačim in zunanjim posebno pa vrlim Gropajcem, gasilec iz Basovice ter pridnim deklicam, ki so donšale vodo.

Žalibog, letos nas res tepejo nadloge: ogenj, toča, slaba letina. Bog pomoz!

Gori omenjeni kmet je bil zavarovan pri „Feniksu“.

Izpred porotnega sodišča. Dne 1. t. m. je bil pred poroto 30 letni Andrej Poltnik, zatožen pomeverjenja svote preko 400 gld., koje je vzel na račun svojega šefa g. A. Ferarosa pri anglo-avstrijski banki, ponaredilvi njega podpis. Poleg tega je tudi osleparil necega Wutscherja za 25 gld. Ingovarjal se je pri obravnavi rekoč, da rečene svote izneveril, ker mu je pretil nek oderuh Leonardo, kateremu je bil dolžan. Tega oderuha policija ni mogla vobiti. Izmišlil si ga je zatoženeec sam. Porotniki so ga obsodili na tri leta težke ječe. Ko je zaslišal obsodbo je vskliknil: „Za tako malo svoto cela tri leta!“ — Dne 3. t. m. je bila obravnava proti 34 letnemu M. Sirotnjaku iz Tuliševice pri Lovranu, zatoženemu pošiljenja neke 34 letne Marijke Geržić iz ravno istega kraja. Zatoženeec je rečeno žensko po noči na javni cesti pošilil, radi česar ga je njen mož zatožil ter ga je žendarmija koj spravila pod ključ. Obravnava je bila iz uravnih ozirov pri zaprtih vratih ter je bil obsojen M. Sirotnjak na 6 let težke ječe. — Dne 26. minolega meseca stala je pred sodnim stolom 24letna Ant. Pellegrini iz Verone, zatožena detomora. Dne 18. marca t. l. je namreč zatoženka skrivoma porodila dete ter je vrgla v smetljak v veži svoje hiše v ulici Farneto št. 14. Pometalec Zorzin je slučajno našel dete, ko je jemal smeti ter se zavedel uprav, ko je smeti hotel stresti v svoj voz ter jih odpeljati. — Naznanil je koj policiji, ki je stvar skrbno preiskala ter kmalu potem zaprla zatoženko, koje je javno menenje spoznavalo krivo. Pri obravnavi zatoženka sicer ni tajila poroda dne 16. ali 17. marca, a zvrila je krivdo na svojo sestro, ki je nedavno umrla, ter se opravičevala rekoč, da je njena sestra njeno dete „spravila k strani“. Na detetu je zdravniška preiskava zasledila več ran na glavi, prizadetih mu s kakim rezilom. Radi pomanjkujočih dokazov in raznih iz-

jav, koje je zatoženka zadnji čas storila, morala se je obravnava preložiti na nedoločen čas. — Dne 28. t. m. bila je sodna obravnava proti Ivani Rožac iz Doline, zatoženi zastrupljenja lastnega atrica. Zatoženka je namreč svojemu bolnemu stricu namešala v kozarec vina žveplenk ter mu jih dala izpiti kot zdravilo, v sled česar je omenjeni umrl. Radi raznih govoric izkopali so zopet že zakopano truplo umrlega; preiskali drob kemiški ter našli v njem sledove ostrupljenja z fosforom. Zatoženka je sama izpovedala svoj zločin. Obsojena je bila na osem let trde ječe. — Dne 29. t. m. bila je pred poroto Helena Grisonić, koja je po noči svojega moža, pridsedega pijanega domov, vrgla po stopnicah ter ga potem večkrat mahnila po glavi z nekim pikonom in s kosom lesa. Obsojena je bila v smrt na vislicah.

Neoreči. 37letni I. Srebrnik iz Skednje je delal v novi klavnici. Iz visočine kakih deset metrov padel je nanj debel kos trama ter ga močno poškodoval. Preneali so ga nevestnega v bolnico, a stanje njegovo je hudo.

Od gosp. obrtnega nadzornika tržaškega smo naproseni, da prijavimo nastopno: Tvrda Ringhoffer v Smihovu in delavski odbor sta objavila nastopno navodilo za slučaj kolere:

Z ozirom na bolj in bolj bližajočo se nevarnost, da se zanese kolera, naprosil se je tovarniški zdravnik M. U. dr. Smetana, da sestavi navodila, kako se je vesti proti zbolenju na kolero, katere navodila se tu objavljajo delavcem.

Delavci se pozivljajo v njih lastnem in v interesu njih svojcev, vesti se natančno po teh navodilih.

Da smo pripravljene proti sovražniku, ki se nam sedaj bliža v podobni kolere ter da se ga branimo, če bi res nastopil mej nami, je nujno potrebno, da vsak ukrene potrebno proti njemu.

Na kolero se zbolijo tako, da pride kolerni strup (bacil) skozi želodec v čeva in da takoj prične, ako najde tu ugodna tla za pomnožitev, svoje uničujoče delovanje. Prva naša skrb bodi torej, da dobro hranimo želodec, da nobena stvar ne moti prebavljenja.

Izogibati se moramo toraj vsemu, kar utegne slabo uplivati na želodec.

Glavno navodilo nam bodi: **Bodimo zmerni v jedi in pijaci!**

Nikar uživati pokvarjenih, težko prebavljivih, neprimerno ali slabo pripravljenih ali premasnih jedij, osobito nezdrelo sadje itd. Nikar piti preveč alkoholičnih pijač, nikar piti, če smo prevroči, in ne preveč naenkrat. Pri veliki žeji je svetovati, da se popred kaj použije (n. pr. košček kruha ali zemljo).

Nikar piti neposredno po uživanju sadja. Varujmo se prehlajenja želodca ali spodnjega telesa.

Po dnevnemu trudu potrebuje telo počitka; zahajajmo torej v postelj redno in izogibajmo se sploh vsak nerednosti, ki le slabi telo, da je bolj podvrženo boleznim.

Če kdo pride v dotiko z obolelim na kolero, naj se nikdar ne boji, da jo nalezje, le previden naj bo, osobito v tem pogledu, da si ne onesnaži roke z odpadki obolelega. Če si pa kdo označi le najmanje, treba jih oprati temeljito.

V navzočnosti bolnika naj se ne je nikaka stvar ter naj se ne puščajo jedij in pijače v prostorih, v katerih je bolnik.

V svojem gospodarstvu treba gledati na največjo snago; našim domačim je priporočati, da so istotako previdni, kakor smo mi sami.

Če kdo oboli v tvoji družini, glej, da ga, če je le mogoče, ločiš od drugih članov družine in streže naj mu le jedna in ista oseba.

Treba razkužiti (desinficirati) vse, kar se je onesnažilo z odpadki bolnika.

V straniščih treba gledati na največjo snago ter desinficirati jih pridno z 5% karbolno raztopino, koja uniči kolerni strup.

Brez strahu in možko stopimo v boj proti temu sovražniku. ubranimo se ga gotovo ter snidemo zopet zdravi!

Smihov, 26. avg. 1892.

Dr. Smetana,
tovarniški zdravnik

75.000 gld. je glavni dobiček 50 novčene loterije. Zrebanje 15. oktobra.

Na znanje. Udom „Delalskega podp. društva“, kateri so plačali še le do 30. tedna, se naznanja, da so že zastali za 4 tedne, ker se od 2. okt. do 8. okt. šteje 40. teden.

Priposlano. *)

Kakor vidim, se je neki Alojziji Reja iz Kozane spravil na višjo stopinjo učenosti s tem, da mene proglašajo za tepca, neumnega in presitega itd.

V obrambo svoje časti in svojega poštenja, prišiljen sem objaviti sledeče: Jaz nisem nikoli nič rekel, kar bi bilo čez čast Alojzija Reja, nego zahteval sem, kar mi je dolžan. Ko mi je pa on to tajil, pisal sem mu, da tako ne postopajo pošteni branjevalci, kar je on.

Potem mi grozi v listu od 3. t. m., da me že priporoči Kozanskim trgovcem. Jaz pa poznam več Kozanskih trgovcev, ter zaupam, da tudi ti mene in mojo firmo dobro poznajo; in ako so vrli, pošteni in pravi trgovci, tudi bojo sami lahko presodili, pri kateri firmi imajo lahko več dobička, pri Sirku ali pri Reju? Firma Reja v Trstu ni poznana; ako je, je tihotapka, ne pa postavno obstoječa. Potem mi piše Alojziji Reja, da se mi vsi v Kozani smejejo. Jaz pa le toliko povem, da le tisti kateri imajo toliko duševne zmožnosti v glavi, kakor Alojziji Reja, se lahko smejejo; drugi pa, skušani in pametni, spošтовani ljudje se gotovo ne bojo brigali za takšnega človeka kakor je Alojziji Reja.

Se to moram omeniti, da sva bila s Alojzijem Reja velika prijatelja, ter sem mu tudi vse zaupal, dokler ga nisem spoznal, da je prikrito voglje, katero lahko speče.

Toliko v pojasnilo vsem spoštovanim p. n. Kozancem, kateri me poznajo, ali ne poznajo, moji časti v bran, ter mojemu poštenju v korist.

Vsem poštenim Kozancem vedno udani

Josip Sirk, trgovec

*) Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava velevala.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, vpisane zadruge z omejenim porokom v ulici Belvedere št. 3, bogato založena s jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 5-104

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. Najeleganterje ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Karol Colja, žganjarja in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in siropove pijače, „panarete“ in sitone.

Gostilna „Alla Vittoria“

Petra Muscheka, v ulici Sargente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slavnemu občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, vseh vrst moka itd. po najnižjih cenah. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštno tiskarice. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera vechia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Ivan Umek, čevljarski mojster, Via Roma št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko, a da joča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarno „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenje grobnih spomenikov. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštnino vred. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso)). Po dvakrat na dan frišno oprešno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Anton Godnig, via Nuova nasproti lekarni Zanetti-a priporoča svoje veliko zalogo kave, olja, riža, slaščkerja in raznih domačih pridelkov. — Cene so neverjetno nizke, postrežba je vestna in nagla. 22-24

Josip Kocjančič, Via Barriera vechia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in aznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Pivarna Lavrenčič Via Rossetti nasproti lekarni Leitenburg priporoča svojo izborna istrska vina čistim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter. v stanovanje postavljeno; manjše naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. Čistitost gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra istrska kapljica. 9-25

Ivan Prelog priporoča svojo trgovino v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vechia) in v ulici Mollin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. C.

Jakob Janež tapetar via Stadien št. 10 se slavnemu občinstvu za vsakovrstna tapetarska dela, kakor sof., madrace, naslanjače itd. Zagotovi točno in hitro postrežbo po jako nizki ceni.

VINSKIM KUPCEM IN GOSTILNIČARJEM

se priporoča podpisani najiskrenejše, zagotavljač vestno poslovanje pri vsaki vinski kupčiji. Prosi torej, da se vinski trgovci, gostilničarji in kupci zaupljivo obrnejo nanj.

Giuseppe De Colle

patentovani in zapriječeni vinski mešetar v

Višnjaju (Visignano) v Istri.

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-27 TRST 12-12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelok. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednja lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popoldne. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljni naklonjenosti slavnega občinstva. P. Favero. 104-8

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

Vredn. papirjih na	Vredn. papirjih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2%
8- " 3 1/2%	3-mesečni " 2 1/2%
80- " 3 3/4%	6- " 2 1/2%

Vplačevanja avstr. vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu pripozna so nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 17 in 21. odnosno 12. jnnija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2% na vsako svoto.

V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvor, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Lino, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-18 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Sprejemajo se vsakovrstna vplačila pod ugodnimi pogoji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, alati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Trst, 18. maja 1892. 19-24

Drogerija

Arturo Fazzini v Trstu

Ulica Stadion 22 — Telefon 519.

Velika izbor mineralnih vod, smletih oljnatih barv najfinijih vrst; rdeče, rumene, zelene, višnjeve in črne po 28 novč. kilo. Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo belilo najfinije po 40 novč. kilo. Razun tega velika izbor barv na vodo in čopičev vsake vrste ter po cenah, s kojima ni mogoče konkurirati. — Zaloga glasovitega krepila od Kwizde (Korneuburger Viehhirpolver) za živino. Zaloga mlirodi, barv, zdravil; zalogo žvepla in modre galice za rabo pri trtah. Naročniki morejo brezplačno uporabljati telefon. 26-50

Spemladansko zdravljenje

najboljše je s čajem iz tavžentrož (milefiori), kri čisteče in neprekoaljivo sredstvo zoper pale-nje v želodcu, hemoroidalne bolezni itd. — Zavitek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr., s pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarejenja zdravlila. Dobiva se v odlikovani lekarni 71-100

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljatve izvršujejo se neutegoma.

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazebl, zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem NADARENH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu. Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdjenih kašljnih noćih, navadno jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacijaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntisnuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Clena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52-53

LEKARNA A. KELLER

ex Rondolini,

utemeljena v letu 1769.

TRST,

Via Riborgo br 13.

Razprodaje sledeče posebnosti: Glasovite in prave flastre iz Brešije, železo-Maleši. Navadno ribje olje; isto olje z jodom in železom. Elikzir Cocca, okrepiljači in prebavljajoči. Elikzir China proti mrz icl. Anatarsko vodo za usta. Obće poznano vodo katrama in vbrizgavanja katrama. Zmes proti tajnim boleznim. Ekstrakt Tamarinda z Antilov. Vino s Chino okrepiljače želodce kakor Marsala. Prašek za zobe, bel in rožnat. Ciprski prašek bel in rudeč itd. itd. Glavna zaloga rogatske kislice kneza Esterhazyja. NB. Pogodbe za tukajšnje dežele so vsprejemajo po ugajajoči pogodbi ali po povzetju. 13-27

AVGUST BRUNNER

TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolinica

Die Maschinen-Fabrik und Eisengieserei von

August Brunner

übernimmt alle einschlä-

gigen Arbeiten als:

MASCHINEN.

PRESSEN, PUMPEN,

GITTER, SÄULEN,

R. HREN, grössere und kleinere

REPARATUREN.

Telefon št. 291.

19-24

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenal št. 2.

25-32

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje

Velika 50 novčena loterija.

Glavni dobitok

75.000

goldinarjev

Srečke po 50 kr. priporoča:

Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Enrico Schiffmann, Ign. Neumann, Marco Nigris, Mandel & Co., Daniele Levi & Comp., Il Mercurio.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Tiskarna Dolenc v Trstu.